

Prövning av förslag till ändring av metod för att dela kostnader för omdirigering och motköp för kapacitetsberäkningsregion Hansa

Beslut

1. Energimarknadsinspektionen (Ei) godkänner Affärsverket svenska kraftnäts (Svenska kraftnät) förslag till ändringar av beslutet den 20 februari 2019 (dnr 2018-100270) om förslag till metod för att dela kostnader för omdirigering och motköp för kapacitetsberäkningsregion Hansa enligt bilaga 1. I övriga delar gäller metoden oförändrat.
2. Beslutet gäller under förutsättning att samtliga tillsynsmyndigheter inom kapacitetsberäkningsregion Hansa fattar ett beslut med samma innebörd.
3. Detta beslut kan komma att ändras eller upphävas efter begäran av Europeiska kommissionen.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Ei godkände den 20 februari 2019 Svenska kraftnäts ansökan om metod för att dela kostnader för omdirigering och motköp i kapacitetsberäkningsregion Hansa i enlighet med artikel 74 i förordning (EU) 2015/1222 av den 24 juli 2015 om fastställande av riktlinjer för kapacitetstilldelning och hantering av överbelastning (förordning (EU) 2015/1222).

Byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (ACER) beslutade den 1 april 2019 att lägga till Cobracable, en sammanlänkning mellan elområdena Nederländerna och Danmark 1, till kapacitetsberäkningsregion Hansa. Denna förändring av regionens sammansättning medför behov av ändring av metoden.

Nuvarande prövning

Svenska kraftnät kom in med ett förslag till ändring av metoden för att dela kostnader för omdirigering och motköp till Ei den 29 augusti 2019. Förslaget syftade till att inkludera sammanlänkningskoblingen Cobracable mellan elområdena Nederländerna och Danmark 1 i metoden.

Ei analyserade, tillsammans med övriga tillsynsmyndigheter inom kapacitetsberäkningsregion Hansa, förslaget och begärde därefter att ACER ska godkänna att tillsynsmyndigheterna får förlängd tid för att fatta beslut. Anledningen var att det fanns oklarheter om beräkningen av kapaciteter på sammanlänkningskoblingen Kriegers Flak Combined Grid Solution (KFCGS) var förenlig med kravet i artikel 16.8 i förordning (EU) 2019/943 av den 5 juni 2019 om den inre marknaden för el (omarbetning) (förordning (EU) 2019/943) att tillgängliggöra minst 70 procent av sammanlänkningskapaciteten för marknadsaktörer. KFCGS är en sammanlänkning mellan Danmark och Tyskland och ingår i kapacitetsberäkningsregion Hansa.

Den 1 juli 2020 begärde medlemsstaterna Tyskland och Danmark hos Europeiska kommissionen ett undantag för sammanlänkningskoblingen KFCGS i enlighet med artikel 64 i förordning (EU) 2019/943 från kravet i artikel 16.8 i förordning (EU) 2019/943 om att tillgängliggöra minst 70 procent av sammanlänkningskapaciteten.

I beslut den 14 juli 2020 medgav ACER tillsynsmyndigheterna förlängd beslutstid i ärendet till den 30 september 2020.

Den 30 september 2020 begärde tillsynsmyndigheterna att de systemansvariga skulle ändra förslaget genom att bland annat:

- Lägga till ny artikel 2.4 i metoden med bestämmelser att de systemansvariga, vid tillämpning av kostnadsdelning för första gången av en eller flera av de kostnadstyperna som nämns i artikel 2.2.a, ska informera tillsynsmyndigheterna minst två månader i förväg. De systemansvariga ska också förklara hur dessa kostnader är förenliga med metoden samt ge exempel på hur kostnadsdelningen ska fungera i praktiken.
- Anpassa artikel 3.1 (c), artikel 3.2 (a) och (b) och bilaga 1 beroende på Europeiska kommissionens kommande beslut om undantag för KFCGS.

Den 17 december 2020 publicerades den Europeiska kommissionens beslut att medge det söka undantaget för KFCGS.

Ett ändrat förslag till ändring av metod för att dela kostnader för omdirigering och motköp i kapacitetsberäkningsregionen Hansa överlämnades därefter av Svenska kraftnät till Ei den 29 december 2020 tillsammans med ett separat förklarande dokument. Den sista tillsynsmyndigheten att få del av det ändrade förslaget mottog detta den 15 januari 2021.

Samråd med övriga tillsynsmyndigheter inom kapacitetsberäkningsregion Hansa

Ei har tillsammans med övriga tillsynsmyndigheter i kapacitetsberäkningsregion Hansa berett ärendet i syfte att samordna de nationella beslut som enligt förordning (EU) 2015/1222 krävs av alla tillsynsmyndigheter inom en viss region.

De berörda tillsynsmyndigheterna konstaterade den 26 januari 2021 att det ändrade förslaget till ändring av metoden tillgodosåg tillsynsmyndigheternas synpunkter. Tillsynsmyndigheterna har därefter enats om vissa ändringar i förslaget för att klargöra sambandet mellan Europeiska kommissionens beslut om undantag för KFCGS och metoden för att dela kostnader för omdirigering och motköp. Ändringarna har varit föremål för samråd¹ med Entso för el som inte har fört fram några invändningarna. Utöver det har tillsynsmyndigheterna enats om några redaktionella ändringar.

Tillsynsmyndigheterna har därefter i sin samordning kommit fram till att de systemansvariga för överföringssystemens förslag till ändring av metod efter revidering av tillsynsmyndigheterna kan godtas.

Bestämmelser som ligger till grund för beslutet

Förordning (EU) 2015/1222

Metod för att dela kostnader för omdirigering och motköp

1. Senast 16 månader efter det att beslutet om kapacitetsberäkningsregioner har fattats ska alla systemansvariga för överföringssystem i varje kapacitetsberäkningsregion utarbeta ett förslag till en gemensam metod för att dela kostnader för omdirigering och motköp.

¹ I enlighet med artikel 5.6 i Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) 2019/942 av den 5 juni 2019 om inrättande av Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (omarbetning) (förordning (EU) 2019/942),

2. Metoden för att dela kostnader för motköp och omdirigering ska omfatta lösningar för att dela kostnader för åtgärder av gränsöverskridande betydelse.
3. Kostnader för omdirigering och motköp som är berättigade att delas mellan berörda systemansvariga för överföringssystem ska bestämmas på ett öppet och kontrollerbart sätt.
4. Metoden för att dela kostnader för omdirigering och motköp ska åtminstone
 - a) bestämma vilka kostnader, uppkomna efter utnyttjande av sådana avhjälpande åtgärder där kostnader beaktats i kapacitetsberäkningen och där en gemensam ram för utnyttjande av sådana åtgärder har fastställts, som är berättigade att delas mellan alla systemansvariga för överföringssystem i kapacitetsberäkningsregionen enligt metoden för kapacitetsberäkning som anges i artiklarna 20 och 21,
 - b) definiera vilka kostnader, uppkomna efter utnyttjande av omdirigering eller motköp för att säkerställa den garanterade kapaciteten mellan elområdena, som är berättigade att delas mellan alla systemansvariga för överföringssystem i kapacitetsberäkningsregionen enligt metoden för kapacitetsberäkning som anges i artiklarna 20 och 21,
 - c) fastställa regler för regiontäckande kostnadsdelning så som bestämts i enlighet med leden a och b.
5. Metoden som utarbetas enligt punkt 1 ska omfatta
 - a) en mekanism för att kontrollera det faktiska behovet av omdirigering eller motköp mellan de berörda systemansvariga för överföringssystemen,
 - b) en mekanism för att i efterhand övervaka användningen av avhjälpande åtgärder med kostnader,
 - c) en mekanism för att bedöma de avhjälpande åtgärdernas inverkan, baserad på driftsäkerhet och ekonomiska kriterier,
 - d) en process som medger förbättringar av de avhjälpande åtgärderna,
 - e) en process som medger att de behöriga tillsynsmyndigheterna kan övervaka varje kapacitetsberäkningsregion.
6. Metoden som utarbetas enligt punkt 1 ska också

- a) ge incitament till hantering av överbelastningar, inklusive avhjälpande åtgärder, och incitament till verkningfulla investeringar,
- b) överensstämja med ansvaret och skyldigheterna för de berörda systemansvariga för överföringssystemen,
- c) säkerställa en rättvis fördelning av kostnader och fördelar mellan de berörda systemansvariga för överföringssystemen,
- d) överensstämja med andra relaterade mekanismer som åtminstone omfattar i) metoden för att dela intäkter från överbelastning som anges i artikel 73, ii) kompensationsmekanismen mellan systemansvariga för överföringssystem enligt artikel 13 i förordning (EG) nr 714/2009 och kommissionens förordning (EU) nr 838/2010 (1),
- e) underlätta en effektiv och långsiktig utveckling och drift av det alleuropeiska sammanlänkade systemet och en effektivt fungerande alleuropeisk elmarknad,
- f) underlätta anslutning till de allmänna principerna för hantering av överbelastningar enligt artikel 16 i förordning (EG) nr 714/2009,
- g) möjliggöra rimlig ekonomisk planering,
- h) vara förenlig med tidsramarna för dagen före- och intradagsmarknaderna, och
- i) överensstämja med principerna om öppenhet och icke-diskriminering. (artikel 74)

Den föreslagna metoden ska även innehålla ett förslag till tidplan för dess genomförande samt en beskrivning av vilka effekter metoden förväntas få för de övergripande målen i förordningen. (artikel 9.9)

De övergripande målen för förordning (EU) 2015/1222 är följande.

- a) främja ändamålsenlig konkurrens inom elproduktion, elhandel, och elförsörjning,
- b) säkerställa optimal användning av infrastruktur för överföring,
- c) säkerställa driftsäkerhet

- d) optimera beräkning och tilldelning av kapacitet mellan elområden,
- e) säkerställa rättvis och icke-diskriminerande behandling av systemansvariga för överföringssystem, nominerade elmarknadsoperatörer, byrån, tillsynsmyndigheter och marknadsaktörer,
- f) säkerställa och förbättra öppen och tillförlitlig information,
- g) bidra till en effektiv och långsiktig drift och utveckling av elöverföringssystemet och elsektorn i unionen,
- h) ta hänsyn till behovet av en rättvis och välordnad marknad och en rättvis och välordnad prisbildning,
- i) skapa en spelplan med lika villkor för nominerade elmarknadsoperatörer,
- j) tillhandahålla en icke-diskriminerande tillgång till kapacitet mellan elområden (artikel 3.).

Om godkännandet av metoden kräver ett beslut av mer än en tillsynsmyndighet ska de behöriga tillsynsmyndigheterna samråda, samordna och driva ett nära samarbete med varandra för att nå en överenskommelse avseende metoden (artikel 9.10).

Om en eller flera tillsynsmyndigheter begär en ändring för att godkänna de villkoren eller metoder som lämnats in i enlighet med punkterna 6–8, ska de berörda systemansvariga för överföringssystemen inom två månader efter tillsynsmyndigheternas begäran lämna in ett förslag till ändrade villkor eller metoder för godkännande. De behöriga tillsynsmyndigheterna ska besluta om de ändrade villkoren eller metoderna inom två månader från det att de lämnats in (artikel 9.12).

De systemansvariga för överföringssystemen eller nominerade elmarknadsoperatörerna med ansvar för utarbetandet av ett förslag till villkor eller metoder, eller tillsynsmyndigheterna med ansvar för deras antagande i enlighet med punkterna 6–8 får begära ändringar av dessa villkor eller metoder. Förslagen till ändring av villkoren eller metoderna ska lämnas in till samråd i enlighet med det förfarande som anges i artikel 12 och godkännas i enlighet med det förfarande som anges i den här artikeln (artikel 9.13).

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/942 av den 5 juni 2019 om inrättande av Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter

När en av följande rättsakter innehåller bestämmelser om utarbetande av förslag till villkor eller metoder för genomförandet av nätföreskrifter och riktlinjer som kräver godkännande från alla tillsynsmyndigheter i den berörda regionen, ska dessa tillsynsmyndigheter enhälligt komma överens om de gemensamma villkor eller metoder som ska godkännas av var och en av dessa tillsynsmyndigheter:

- a) en unionslagstiftningsakt som antagits enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet,
- b) nätföreskrifter och riktlinjer som antagits före den 4 juli 2019, och senare översyner av dessa nätföreskrifter och riktlinjer, eller
- c) nätföreskrifter och riktlinjer som antagits som genomförandeakter i enlighet med artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011.

De förslag som avses i första stycket ska anmälas till Acer inom en vecka efter det att de lämnats in till tillsynsmyndigheterna. Tillsynsmyndigheterna får hänskjuta förslagen till Acer för godkännande enligt artikel 6.10 b andra stycket, och ska göra detta enligt artikel 6.10 a andra stycket om ett enhälligt beslut som avses i första stycket saknas.

Direktören eller tillsynsnämnden får, på eget initiativ eller på förslag av en eller flera av nämndens ledamöter, begära att tillsynsmyndigheterna i den berörda regionen hänskjuter förslaget till Acer för godkännande. En sådan begäran ska begränsas till fall i vilka det regionalt överenskomna förslaget skulle få en påtaglig inverkan på den inre marknaden för energi eller på försörjningstryggheten utanför regionen (artikel 5.3).

Innan de villkor eller metoder som avses i punkterna 2 och 3 godkänns ska tillsynsmyndigheterna eller Acer, när den har behörighet, se över dem där så behövs, efter att ha hört Entso för el, Entso för gas eller EU-enheten för systemansvariga för distributionssystem, för att säkerställa att de är förenliga med nätföreskriftens eller riktlinjens syfte och bidrar till marknadsintegrering, icke-diskriminering, effektiv konkurrens och en välfungerande marknad. Acer ska fatta beslut om godkännande inom den period som fastställs i de relevanta nätföreskrifterna och riktlinjerna. Perioden ska börja dagen efter den dag då förslaget hänsköts till Acer (artikel 5.6).

Ellagen (1997:857)

I ett beslut av nätmyndigheten enligt sådana riktlinjer som har antagits med stöd av förordning (EG) nr 714/2009 ska det anges att beslutet kan komma att ändras eller upphävas efter begäran av Europeiska kommissionen (12 kap. 1 b §).

Ei:s motivering till beslutet

De formella kraven på ansökan och beslutsprocessen

Ei har tillsammans med övriga berörda tillsynsmyndigheter i kapacitetsberäkningsregionen överenskommit om förslaget till ändring av metoden med överenskomna ändringar kan godkännas. Entso för el har fått lämna synpunkter på tillsynsmyndigheternas ändringar.

De formella kraven på beslutsprocessen är därmed uppfyllda.

Prövning i sak

De föreslagna ändringarna förtydligar att metoden för att fördela kostnader för samordnad omdirigering och mothandel är förenlig med kravet på tillgängliggörandet av 70 procent sammanlänkningskapacitet i artikel 16.8 av förordning (EU) 2019/943. Dessutom säkerställs en högre nivå av transparens gentemot tillsynsmyndigheterna för de kostnader som de systemansvariga kan komma att fördela enligt metoden. Slutligen innebär det ändrade metodförslaget att sammanlänkningsregionen Nederländerna – Danmark 1 omfattas av metoden.

Ei anser att de föreslagna ändringarna uppfyller de krav som ställs på metoden för att fördela kostnader vid samordnad omdirigering och mothandel inom kapacitetsberäkningsregioner i förordningen (EU) 2015/1222. Förslaget till ändring av metoden kan därför godkännas.

Beslutet i detta ärende förutsätter för sin giltighet att samtliga tillsynsmyndigheter inom kapacitetsberäkningsregion Hansa fattar nationella beslut med samma innebörd.

Hur man överklagar

Information om hur man överklagar finns i bilaga 4.

Detta beslut har fattats av avdelningschefen Caroline Törnqvist. Vid den slutliga handläggningen deltog även analytikern Tristan Norman, föredragande.

Caroline Törnqvist

Tristan Norman

Bilagor

1. Ändringar av metod för att dela kostnader för omdirigering och mothandel för kapacitetsberäkningsregion Hansa.
2. Konsoliderad version av förslag till ändring av metod för att dela kostnader för omdirigering och mothandel.
3. Svenska kraftnäts förslag till ändring av metod för att dela kostnader för omdirigering och mothandel den 29 december 2020.
4. Så här gör du för att överklaga beslutet.

Skickas till

Affärsverket svenska kraftnät
ACER - Byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (för kännedom)